

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 24 cor. (14 Lei)
Pe ½ de an 12 cor. (7 Lei)
Un număr 40 fileri (30 bani)

lese ca număr poporal al „Unirii“ în fiecare Joi.

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Alba-de-jos.

Redactor: Alexandru Lupeanu-Melin.

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 1 cor. • a doua și a treia oră 80 fil.

Să învățăm din pilda Italianilor.

Reîntors de câtă-va vreme din Italia, țara aceasta frumoasă, leagănul neamului românesc, cere să-mi eulog gândurile ce mi-au rămas mai vărtos întipărite în suflet în timpul petrecerii mele între frații italieni cari așa de mult ne iubesc. Între toate amintirile mai mult mă urmărește faptul că a trebuit să văd și pipăi cu mâna cum atunci când țările din apropierea Italiei, Germania, Austria și depărtata Rusie, ardeau de focul revoluției, se mistuiau în văltoarele luptelor și a răscoalelor, în Italia stăpânia liniște și ordine nelăchipsită. Era o înțelegere minunată dela rege până la țeranul cel mai de jos să nu-și facă de răs țara în fața lumii, cum s'au făcut-o de răs pe a lor Rușii, Ungurii și Nemții. Și când socialiștii și turburătorii ceilalți (anarhiștii) în 1 Maiu al acestui an au cercat numai o leacă să-și ridice capul în Roma și în Milan, cele două orașe mai mari din Italia, n'a fost lipsă de ajutorul soldaților să facă rând. Am văzut cum poporul însuș, a sărit din îndemn propriu asupra turburătorilor, cari ar fi vrut să se facă revoluție, ca să poată pescui ei în tulbure, și i-a imprăștiat ca pe niște potârnicchi, bătându-i să-o țină minte cât vor trăi și dărâmand casa unde-și scoteau foaia lor numită „Avanti“.

Dar' de unde înțelegerea

aceasta minunată? Am căutat mai deaproape pricina ș-am aflat-o. Scriitorii lor de seamă ca Mario Appellius, Gaetano Silvestri, Armando Zanetti, Polastri, D. Russo, Itale Zingarelli și alții mulți, au luminat deplin poporul, că cine este la spatele revoluției în țările nefericite din Rusia, Germania și Ungaria. Le-au arătat că toți, sau aproape toți sunt Jidani. Astfel Jidani sunt Trozki, Radek, Ganezki, Zinovief, Lenin din Rusia, Jidani Kurt Eisner, Roza Luxemburg și ceilalți din țara nemțească, Jidani Bela Kun, Garbai, Garami și ceilalți din țara ungrească. Au arătat cum acești jidani, dușmani a tot ce-i creștinătate pe pământ, au dus Rusia, țară așa de înfloritoare, la prăpăd și moarte pregătind acelaș lucru și pentru Italia. Au arătat cum Petrogradul, orașul cel mai de frunte al țării, a scăzut dela trei milioane, la jumătate milion; cum în acel oraș în luna Decembrie 1918 au murit de boale și foame optzeci de mii de oameni, iar în Ianuarie 1919 au murit și mai mulți, o sută de mii. Au arătat cum s'a nimicit câștigul muncii tot din vina acestor dușmani. Spre pildă în ținutul bogat în cărbuni: Donez lucrau înainte de revoluție 240,000 (două sute patruzeci de mii) de oameni, iar după revoluție numai cincisprezece mii.

Cum din pricina revoluției din 20,000 (douăzeci de mii) de mașini la trenuri, țara s'a ales numai cu 8955, și și din acestea jumătate stricăte. Au arătat cum 70 la sută din muncitorii Petrogradului, cari numărau 700,000 (șeptesute de mii) de oameni, au trebuit să părăsească orașul, siliți de foame. Au dovedit cum toate fabricile de seamă lucrau cu pierdere mare, așa singur numai topitoriile de fer cu pierdere de 300 milioane ruble. I-au luminat pe frații lor italieni cum acești jidani au desființat căsătoria, au șters preoția creștină, au închis bisericile creștine, schimbandu-le în teatre și locuri de petrecere și lăsând pe atinse numai bisericile lor jidovești, și alte multe, ori toate dovediau cum acești fii ai lui Israil voiau să nimicească tot ce-i creștin ca să pună ei mâna pe putere.

Nu e deci mirare dacă poporul italian s'a cumțit și nu vrea să știe de răscoală, de răsturnare de guvern și alte prostii. L-au arătat cum tovărășia iselită numită cu vorbă franceză *Alliance Israe-* lă deja de ani și ani lucră să ajungă lucrurile la strea de răscoală de azi, vând să ruineze pe creștinii, contra cărora este icată orice faptă cât de jhitoare cum li învață etea lor sfântă Talmudul, că mai mârșavă carte ce s'is scris vreodată, cum i-a d de gol învățatul Rohliș în cartea sa „jidovul talmudului“ scoasă de sub

tipar în 1877. Iată de ce poporul italian este așa de treaz. Să fim și noi trezi, și să învățăm dela frații italieni să ascultăm de mai marii noștri, neluându-ne după gândurile unor vântură țară, sau ovrei cari pururea vreau să-și facă câștigurile lor pe spatele creștinilor. Noi nu-i urâm pe jidani. Ne oprește legea creștină. Dar' nu poate poffi dela noi nimeni să-i iubim în așa măsură cât să-i lăsăm să ni se urce în cap. Omul cuminte se fereste de ei ca de ciumă.

Dr. Alex. Nicolescu

Sinodul Arhidecezan

Astăzi și în zilele următoare se întrunește sinodul arhidecezan în curtea metropolitană din Blaj. Se adună adevărat toți protopopii și câte un imputernicit al preoților din fiecare protopopiat al Arhidecezei gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș la sfânta Metropolie, pentru ca să chibzuiască și hotărască ce ar fi de făcut pentru înaintarea binelui sufletesc din de Dumnezeu păzita Arhideceză a Blajului. Sfintele canoane ale Bisericii unite poruncesc, ca să se țină sinoade cât mai des, pentru că numai astfel pot merge bine treburile bisericii. În vremea din urmă însă nu s'au putut ține, pentru că stăpânirea ungrească nu prea vedeă cu ochi buni adunarea preoțimii valahe. De acuma înainte însă nădărdum, că acestea se vor ține cât mai des, iară preoții își vor putea spune păsurile lor celor în

drept și aceia vor face tot ce se poate, pentru ca turma cuvântătoare să poată fi păzită de lupii cari nici când nu au fost mai hrăpăreți ca astăzi.

Ne rugăm și noi preasfântului Spirit, care s'a pogorît în formă de limbi de foc asupra apostolilor dându-le putere pentru ca să predice evanghelia mântuirii la toată făptura și să sufere chiar și moartea cea mai amară pentru Hristos, să se așeze întru ei și să curățească sufletele lor de toată spurcăciunea și să le lumineze mințile pentru ca hotărârile pe cari le vor aduce să fie spre fericirea bisericii și a neamului nostru, care numai prin Dumnezeu și prin biserică poate ajunge la bine și înaintare.

Bine ați venit la Blaj sfinților Părinți, bunul Dumnezeu să Vă păzească și să Vă ajute!

Îndreptarea învățământului din România veche.

Ministrul școlilor din România — dl Anghelescu, la întrunirea din 31 Maiu, a făcut niște destăinuri asupra felului cum are de gând să facă îndreptarea și organi-

zarea învățământului. Din spusele lui ținem să înșirăm următoarele:

Învățământul primar, (adică cel din școlile de începătură, fie la sate, fie la orașe) stă cât se poate de rău, pentru că pe când în țară sunt peste 1 milion 300,000 copii, cari sunt în stare să umble la școală, până atunci abia 300,000 umblă la școală, va să zică tot cam al patrulea copil. Această stare de lucruri vine din lipsa localurilor (zidurilor) de școală și din lipsa de învățatori. Așa de pildă țara acum are 9500 învățatori, pe când de fapt ar trebui să aibă cel puțin 22000.

Lipsele aceste grozav de mari, ministrul are de gând să le suplinească așa, că mai întâi lasă să se zidească școli de învățatori (preparandii, școli normale) în fiecare județ, ca numărul lor să ajungă la 44, apoi tot la 3 județe câte o școală de dascălițe. Iar până va ieși numărul trebuincios de dascăli din aceste școli, se vor încredința în fiecare an câte 3000 de oameni cu carte până ce numărul lor va fi de 22000.

Pe lângă școlile primare se vor înființa în număr corăspunzător grădini de co-

pii (asile, ovode) și școli pentru formarea învățătorilor la aceste grădini de copii.

Mai are de gând să înființeze multe școli mai înalte, ca liceele, gimnaziile, școli de ingineri, de preoți (seminare) și altele, — cari dacă se vor face toate, va fi un mare bine pentru țară, pentru că prin școli ajunge un popor să fie în stare a se folosi de bogățiile ce i-le dă țara.

Asociațiunea,

această societate de foarte mare însemnătate pentru înaintarea neamului românesc din Ardeal și Părțile Ungurene locuite de Români, de cinci ani încoace n'a mai putut lucra nestânjenită. Menirea ei, de a răspândi cultura și cartea românească în sânul poporului nostru, n'a putut fi îndeplinită, pentru că împrejurările mașteră prin cari am trecut nu i-au îngăduit. Măcarcă în vremea din urmă acest așezământ cultural începuse să se pună chiar bine pe lucru: a tipărit mai multe cărțile bune pentru popor, și a ținut aproape în fiecare despărțământ prelegeri populare.

După cinci ani de odihnă nevoită iată, că acumă dl președinte Andrei Bărsăneanu provoacă pe directorii despărțământelor să facă tot ce le stă în putință pentru ca să țină ședințe, să încasseze taxele restante dela membri, să înscrie

membri noi, să dea seamă de bibliotecile populare, să se îngrijească de ținerea cât mai multor prelegeri populare și de ținerea adunărilor cercuale.

Indemnăm și noi poporul nostru dela sate, să se înscrie cât mai mulți de membri la acest așezământ cultural. Ce e astăzi 2 cor.? Cât mai de mult 10 fil. Cine nu cheltuiește pe câte și mai câte nimicuri 2 cor. la zi? Ei bine, dacă ar da fiecare om dela sate câte 2 cor. pentru scopul acesta bun, s'ar aduna o sumă foarte frumoasă, din care s'ar putea face atâtea bine pentru poporul nostru.

Trebuie să ne dăm seamă, că de acumă numai prin noi înșine putem să ne ridicăm. Trebuie să știm un lucru, și anume, că suntem încunjurați de jur împrejur cu dușmani, cari ni-ar stânge într'o lingură de apă și că împotriva acestora numai cu arma luminii, cu arma culturii putem lucra. Trebuie să ne facem cu toții luntre și punte pentru ca să înaintăm cât mai mult, ca toată suflarea românească să pună umăr la umăr și să ajute pe toți aceia, cari au lipsă de ajutor și astfel să ne scăpăm de bezna în care ne-au băgat cu deasila Ungurii: de întunecul neștiinței. În doi trei ani să nu mai fie nici un Român, care să nu știe scrie și citi, să știe cu toții carte și astfel să aibă parte de binefacerile neprețuite ale culturii. Și aceasta numai prin „Asociațiune” vom putea-o ajunge.

Din popor.

Vântule, ce lin adii,
Du-te iute pe câmpii
Și să sbori să sbori mereu
Pân' la bădișorul meu

Spune-i că eu te-am rugat,
Ca să-i duci veste din sat
Și să-i spui ce sufer eu
Și că doru-mi este greu

Vântule cu te-aș ruga
Să-i spui badiului așa,
Că de două luni mai bine
Nu mai am dela el știre.

Nici nu scrie
Nici nu vine

Inima se frânge-n mine
Că e dus prin țări străine.

Spune-i vântule așa
Să facă cum o putea
Să-mi scrie o cârticea
Să-mi îmbune inima.

Inima mi-e greu rănită
Că de badea-s despărțită
Și sunt tare supărată.

Doamne vedea-loiu vre-odat?

(Scrisoarea unci fete îndrăgostite
cătră bădișorul ei, care se luptă lângă
Tisa).

Strig'o fată împodobită
Dintr'o curte jindilită:
Cine-n lume s'o afla
Să o ieie pe dansa.
Dar nime nu s'o aflat
Num'un puiu de român
Cu numele loanei.
Merge-i mândră după el?
„Că după acela m'oi duce
Care mie că mi-a face
Fântână-n-tr'un vârf de munte
Zidită cu petri scumpe
Ca să-mi curgă apa-n curte”
El ala făcutui-o
Și la mândra dusu-o
Și din graiu grăia cu bine:
„Merge-i mândră după mine?”
„Că după acela m'oi duce
Care mie că mi-o face
Tot o moară sub fereastă
Să-mi curgă făina-n casă”

Și să se cearnă pe masă
El ala făcutui-o
Și la mândra dusu-o
Și din graiu grăia cu bine:
„Merge-i mândră după mine?”
„Că după acela m'oi duce
Care mie mi-o stârpi
Dunărea pe trei locuri
Să pot merge la jocuri
Să-mi facă trei străturele
Să-mi samăn eu floricele
Să mă-npodobesc cu ele;
Și pe delături de strat
Să răsădești piersecei
Să mă suiu eu bade-n ei;
Să-mi fac ochișorii roată
Să văd un om ca să-mi placă.”
El și-asta făcutui-o
Și la mândra dusu-o
Și din graiu grăia cu bine:
„Merge-i mândră după mine?”
„Eu după acela m'oi duce
Care mie mi-a pușca
Luceafărul de sub seară
Să pice la mine-n poală,
Iară cel de dimineață
Să pice la mine-n brațe.”
El nimic n'o cuvântat

Ci colo când a-nserat
La mândru'-a alergat:
„Mândră mândruleana mea
Ești o țără pân' afară.
Eu sunt tiner și frumos
Luceafărul nu-l cunosc
Luceafărul l'oiu pușca
Aide de mi-i arăta!”
Măna-n sus o ridică
Luceafărul arată;
A pușcat-o subsuoară
Și i-a căzut capu-n poală.
Când capul ei a picat
El din graiu a cuvântat:
„Așa vezi hoajă de căne,
Că nu-i amăgi pe nime
Cum m'ai amăgit pe mine.”

Cine desparte doi dragi
Tragă-i corbii carnea-n fagi
Și oasele prin copaci;
Aibă casa cucului
Și odihna vântului
Deasupra pământului.

Aceste din urmă două auzite dela
Maria Pescăruș a Minei din comuna
Sămihailu (județul Mureș—Torda) și
date la tipar de

Profesorul Iuliu Maior.

Dușmanii neamului nostru românesc.

Neamul nostru are o mulțime de dușmani. Și nu-i mirare. Norocul, pe care ni l-a dat bunul Dumnezeu de-a ne vedea toți frații de-o limbă și de-o lege strinși laolaltă într-o Românie-mare și bogată, de două ori mai mare și mai bogată decât înainte de războiu, sub stăpânirea unui rege bun și înțelept și a celei mai cuminți și mai iubitoare regine din lume, i-a umplut pe vecinii nostri de ură și de pizmă. Ne pismuesc pentru că, călăuziți de conducătorii noștri și ajutați de vitejia și de simțul de ordine al ostașilor noștri, noi ne-am înălțat și întărit și mărit țara, iar ei prin lipsa lor de ordine și de frație și-au prăpădit-o.

Aprinși de ură și de pizmă față de noi vecinii aceștia ne-ar stinge, dacă ar putea, într-o lingură de apă și de aceea li vedem, că cearcă în tot felul să aprindă focul și la noi, să vâre zizanie între noi, pentru că ei știu foarte bine, că o țară în care nu e ordine și bună rânduială se prăpădește.

Însă adevărații dușmani, dușmanii cei mai primejdioși ai neamului nostru românesc nu sunt străini, ori cât de mult ne-ar urî și pismui unii din ei, ci cei mai primejdioși dușmani ai noștri, sunt aceia dintre noi, cari în vremile acestea mari și grele se lasă îmbătați cu apă rece de străinii, cari ne urăsc. Adevărații dușmani ne sunt Românii, cari ascultă glasul minciunos și plin de răutate al străinilor, cari vreau să ne înșele, să bage zizanie între noi, să ne îndușmănească unii cu alții și-apoi slăbindu-ne să ne batjocorească.

Ca să înțelegeți mai bine lucrul acesta vreau să vă spun o pildă.

În 14 Maiu preoții noștri uniți s'au adunat la Cluj, ca să se înțeleagă cum s'ar putea asigura mai bine viitorul României-mari, ce-ar trebui făcut și cum ar trebui lucrat, ca poporul nostru

să fie într'adevăr fericit. Și advocații și învățătorii și inginerii au ținut adunări de felul acesta, pentru că făcându-se România-mare, noi trebuie să începem altă viață deosebită de aceea pe care am avut-o sub Unguri. Până când preoții erau adunați la sfat, câțiva oameni ticăloși plătiți de guvernul dela Budapesta, dușmani de moarte ai noștri, se plimbau pe stradă înaintea casei unde erau adunați preoții și fiecărui soldat român și fiecărui țaran, care trecea pe-acolo li spuneau: Frate, ști tu ce fac popii aici? Nu ști? Ți-o spun eu.

În 16 Maiu, adevărat poimâne, era să se gate războiul și să se încheie pacea și să ne vedem fiecare de trebile noastre acasă, pentru că am luptat destul de cinci ani de zile. Popii însă vreau să mai țină războiul câteva luni și de-aceia s'au adunat acum la sfat ca să se înțeleagă cum s'ar putea prelungi războiul și să se înțeleagă să mai deie cătane, că n'am dat destule până acum.

Așa au zis străinii aceștia, dușmani ai poporului nostru și ai țării noastre, apoi s'au depărtat. Vedeți frațilorăștia ni-s dușmanii de moarte. Dar nu-s mai mari dușmani ai noștri țărani aceia din diferitele sate, cari în loc să-i deie o bătaie sdravănă acolo în mijlocul drumului, ticălosului de străin rău, l'au ascultat și i-au crezut și întorcându-se în satul lor au spus și altora ce au auzit dela el? Străinii știu foarte bine, că preoții sunt adevărați prietini și conducători ai poporului și de aceea au cercat și cearcă să vâre veninul urei și zizaniei între popor și preoțime, ca să ne răpună. Cine ascultă de străinii aceia răi la suflet, cine împrăstie minciunile lor, acela este adevăratul dușman al nostru.

Fraților toată pădurea are uscături. Uscături de acestia, oameni slabi, sunt și între noi. Să ne ferim de ei ca de foc, să-i încunjurăm și să băgăm de seamă să nu ne molipsiască. De dușmanii

de-afară ne știm noi păzi și contra lui ne apăra vitejia soldaților noștri.

Perirea noastră nu va veni dela dușmanii de-afară ci dela cei din launtru, dela Românii slabi de suflet, cari se lasă prostiți de minciunile străinilor.

Vrem Banatul întreg.

În cuprinsul întregii Românie mari se țin lanț adunările, în cari cerem sus și tare, că noi pretindem să ni se alătore Banatul neciungărit, ci întreg, așa cum l-a lăsat Dumnezeu între Mureș, Tisa, Dunăre și Munții Hațegului.

În știința faptului, că acest Banat în tot cursul vremilor a alcătuit parte de țară bine-mărginită și nedespărțită, în știința că prin înjumătățirea lui se primejduiește starea și înflorirea lui economică și financiară; în știința că noi Românii suntem poporul cel mai vechiu în Banat, pe când Sărbii și toți ceilalți sunt numai venitori; și în urmă în știința, că în Banat noi Românii formăm majoritatea, — credem, că arătăm nu numai voința noastră ci a tuturor cititorilor noștri, când și pe această cale cerem, precum miile de piepturi românești pretind, ca Banatul să ni se deie întreg și neciungărit. Ajungă-le Sărbilor, că timp de aproape 8 luni, ni-au batjocorit frații fără cel mai mic drept.

Guvern unguresc în Seghedin.

Am amintit în unul din numerii trecuți ai foii noastre, că în Arad s'a format un guvern unguresc în frunte cu Károly Gyula, care lucră împotriva guvernului bolșevic din Budapesta. Acest guvern a fugit după ocuparea Aradului de către trupele românești la Segedin. Acolo acuma lucră din răspuțeri pentru ca să poată câștiga pe partea sa toată lumea ungurească. Guvernul acesta a dat o proclamație către poporul unguresc, în care li îndeamnă pe unguri să părăsească bolșe-

vismul și să se alătore cât mai mulți la acest guvern. La sfârșitul proclamației contele Andrassy Gyula, fostul ministru de externe al Austro-Ungariei, adevărește și el, că guvernul lui Károlyi este vrednic de toată încrederea poporului unguresc. Tot aceasta o spune la urmă colonelul francez Beatrix. Din acest guvern fac parte mai mulți politicieni de frunte de ai Ungurilor. Se vede, că sunt sătui și ei de isprăvile lui Kún Béla.

Mitropolitul Vasile și Orfelinatul.

Era pe la începutul anului 1916.

Dela izbucnirea războiului și până la acest început de an, noi Românii ardeleni pierdurăm mulți. Câmpiile Galiciiei, munții Carpaților, stâncile dela Doberdo și lăcomia dealurilor sterpe ale Serbiei ne prăpădiseră cu miile capii noștri de familie. Și în urma acestor eroi rămas-au o mulțime de orfani fără sprijin...

Lumea românească de acasă începuse să-și dea seama de pierderi, mai ales când a văzut mișcarea statului unguresc pornită pentru ocrotirea orfanilor. Nu doar, că ne-ar fi părut rău, nouă Românilor, că statul vrea să facă un bine, — nu! Dar pricepeam, că lăsând grija orfanilor români în mâinile statului unguresc, atunci pe acești orfani, cu știrea și învoirea noastră, li lăsăm pradă maghiarizării, li lăsăm pierduți și pentru neam și pentru biserica noastră.

Înțelegând acest lucru și mânat de cea mai curată dragoste de a ajuta pe cei mai nenorociți dintre muritori, a început să se miște și să se frământă și Blajul nostru bătrân. Iar în fruntea acestei mișcări s'a pus Mitropolitul Vasile Suci, pe atunci canonic al Mitropoliei Alba-Iuliei.

Îl cunoștea toată lumea românească. Știa de mintea lui luminată, se minună de hărnicia lui dărză, și cunoștea dragostea lui față de cei năpăstuiți, și asta a fost

cauza, că în consfătuirea din 20 Februarie 1916, toată lumea Blajului l-a ales într'un glas conducător al acestei mișcări.

Și lumea nu s'a înșelat. Pentru că din această clipă, când venea vorba, dar mai vartos când trebuia să se facă ceva pentru orfanii războiului, el era cel dintâiu.

Mulțumită dragostei lui de lucru și minții sale iscusite, colecta pornită în acest scop s'a pornit și desfășurat în vagoșe nemai pomenite la noi. La stăruințele lui, însuș mitropolitul de fericită pomenire Victor Mihályi a început-o, cu 20,000 cor., ca apoi episcopul Radu să o continue cu 40,000 cor., și ea acum în urmă să o încunune Banca Națională a României, întâiu cu 40,000 Lei apoi astăzi cu 60,000 Lei. La stăruința și supravegherea lui au pornit cu darurile lor toți fruntașii mireni și bisericesti, toți țărani și cărturarii, să se alature acestei lucrări de adevărată dragoste creștinească și românească, nelipsind, firește, însuș directorul acestor binefăcători.

...Se apropia toamna a. 1916. Bani se adunară până la frumoasa sumă de o jumătate milion, se adunară și hăinițele, și lepedeele de pat, până și oalele și lingurile din bucătărie, ba s'a hotărât și primirea alor 70 orfani, și așteptam cu toții deschiderea Orfelinatlui cu 1 Sept. Dar a venit declarația de războiu a României, și lucrurile au luat pe câtăva vreme altă față. Ungurii ne-au dus pe toți Blăjenii la Oradea mare.

Durutu-ne-a pe toți porunca aceasta ungurească. Durutu-l-a și pe Mitropolitul Vasile. Cu toată durerea însă, n'a încetat să poarte grijă de cele adunate pe seama orfanilor, și mai ales de hainele cele multe. Tăinuindu-le-a mai întâiu în pivnițele gimnaziului, ca apoi după întoarcere să le ascundă prin ascunzișurile mănăstirii și prin arhivele mitropoliei.

Pe timpul petrecerii în Oradea mare însă, mai mult i-au dat de lucru Ungurii. Aceștia adevărat nu voiau să

recunoască cu nici un preț Statutele, (legile) după cari trebuie ocărmit Orfelinatul. Și până nu se făcea această recunoaștere, Orfelinatul nu se putea deschide. (În Sept. 1916 putea fi vorba de deschidere, dar după războiul cu România nu mai voiau să audă de așa ceva). Multe scrisori au trebuit să bată drumul până la Pesta, dar de multe ori a trebuit să meargă însuș, că doar va putea isprăvi ceva.

În toamna a. 1918 în sfârșit, statul unguresc a îngăduit deschiderea Orfelinatlui. Și de atunci încoace aproape nu este zi lăsată de Dumnezeu, în care să nu meargă să-și vadă, ca un bun părinte, pe orfanii săi. Se îngrijește de toate ale lor, așa, cât de multeori i-s'a zis: »Măria Ta, parcă pe alții nu i-ai avea, fără numai pe orfani«.

— Cu adevărat Tatăl orfanilor a fost, este și nădăduim tare, că o să și fie.

D.

Jarnik în Blaj.

Sătenii noștri cu ceva cunoștință de carte vor fi auzit de bună seamă de marele prieten al Românilor, care este dl *Urban Jarnik*, profesor la Universitatea cehă din Praga. Nesilit de nimeni, ci numai din plăcere curată ne-a învățat limba. Încă acu-s patruzeci de ani a petrecut o vară în Blaj. Cu dl *Andrei Bârseanu*, astăzi președintele Asociației noastre, a adunat și a publicat o carte de poezii populare. În 1911, dl *Jarnik* iarăși ne-a mai cercetat Blajul, când cu adunarea generală a Asociației și Societății de teatru.

De atunci am trecut peste cumplite vremuri atât noi, cât și Cehii. Valurile războiului au aruncat în Praga pe mulți Români, mai ales soldați răniți. Dl *Jarnik* cu fiul său *Hedvig*, care iarăși ne-a învățat limba, a stăruit mult în societatea cehă ca Românii noștri să fie bine îngrijiți în lazaretele din Praga și știm că stăruințele domnilor și ale abatelui *Metodiu Zavoral* dela mănăstirea *Strahor*, au produs multe clipe de bucurie și amintiri neșterse în inimile tuturor Românilor, cari avură norocul să ajungă la Praga.

Acum, când Dumnezeu a întors roata și atât Românii, cât

și Ceho-Slovacii își văd visul împlinit: e trebuință, ca atât de-o parte, cât și de alta să se întărească legăturile prietenești.

În vederea aceasta pornit-au iarăși d-nii *Urban* și *Hedvig Jarnik* în România întregită. Au fost mai întâiu la București, unde au ținut consfătuiri cu fruntașii înțeleghători. De aici au trecut la Iași și Cernăuți.

În 30 Mai ne-au sosit în Blaj, iar în seara de 31 ne-au ținut o conferință (vorbire) despre legăturile, ce trebuie să le țină poporul ceho-slovac cu poporul român. România are petrol și sare, dar nu are industrie (fabrici). Ceho-Slovacia are industrie, dar nu are petrol și sare. Amândouă țările se pot ajuta împrumutat. Cevace dorim din toată inima.

Duminecă dimineața d-nii *Jarnik* au plecat la Sibiu.

Numirea vitelor.

Harăzind Dumnezeu acestea minunate vremuri pe seama noastră, a Românilor, surpând nedreapta domnie a celor străini, clădită fiind aceea pe celea mai șubrede temelii, azi când aerul Ardealului răsună de lungile chioțe românești, azi când a căzut în noroi tricolorul asupritorilor de eri, feștit chiar și pe stâlpii drumurilor de țară, diupreună cu silnicile și schimonisitele numiri ale satelor noastre românești, trebuie să ne desbărăm de tot ce numai în minte ne aduce de domnia străină a celor piestriți la mațe și să ne curățim limba portul și obiceiurile noastre, ca și prin acestea să dovedim unirea noastră, care în toate formele înseamnă putere la noi și durere la ei.

Noi Românii, fiind un popor agricol, fiind estinși peste un pământ dela Nistru până la malurile Tisei, avem așa de frumoase numiri de sate, de păduri, părți de hotar, așa de românești numiri și nu ni-le-au putut înstrăina toate silurile ungurești, oari la toate le puneau celea mai pocite numiri, de se împedea limba bietului român și câte și mai câte trebuia să îndure pela ștațile și oficiile lor din pricina aceasta. Azi, și pe veci, s'a întors roata și ție mai mare dragul. Pe tren, prin orașe, prin târguri răsună graiul nostru strămoșesc și așa te doare când mai auzi țipând pe câte un român căte-un »mégis« »szemben« »gézes« »gyuhás«, pe Câmpie, și pomenind pela târguri mai ales de câte un »rendes« »jámbor« »cinos« »virág« »szőjke« »daru« »vidám« »betyár« și a. m. d. E vremea să-le

schimbăm și pe acestea; să se vadă, că suntem români în toate. »Să-i lăsăm pe străini să ciorăiască în limba lor, doar și noi avem o limbă cu multe și destule vorbe, a căror sunet e ca o muzică de plăcută și se trage dela limba cea latină nu din Asia, de unde au venit asupritorii noștri de ieri. Rar de tot nu-i vorba întâlnești și pela noi, pe țara Oitului mai ales, numiri românești pentru vite, dar aici sunt părțile Clujului, Câmpiei, Mureșului chiar, părțile Bihorului, pe unde rar auzi câte un hăis »Plăvan« cea »Bourea« la boi; na »Joiană« cea »Dumană« la vaci; ghio »Murgule« brrr »Roibule« la cai și așa mai departe. În locul acestora auzi câte-un hozsát »Pájkos« csá be »Piros« de gândești, că par'că limba de înțelegere cu vitele din oficiu e cea ungurească.

Să nu credeți, că noi n'am avea numiri românești pentru vite; iată eu citez câteva la boi: Lateș, Norosu, Duman (fătat în zi de Duminecă), Blandu, Bumbu, Bălan, Bujor, Busuioc, Trandafir, Cornosu, Boian, Țepos (cu coarnele crescute în sus), Porumbel, Joian, Suran, Băian, Sileșul (care se silește), Pădurean, Rușcan, Rotundel, Făgean, Virean (fătat Vinerea, Codalbul (cu coadă albă); la vaci: Rujană, Bumbușcă, Florică, Zambilă, Măndrole, Măndruță, Surae, Lunae, Bălae, Pădureană, Vioală, Codalbă, Dumac, Mercae, Vireană, Mărțae, Mărțiole, Sâmbae, Albuția, Steaua, Sileșea, Păuna, Păunița, Murguța, Surica, Tomnaia; la cai: Vântul, Roibu, Șoimu, Murgu, Suru, Vultur, Linu și altele.

Vede-ți avem și noi destule numiri pentru vitele noastre, la ce să-ne folosim noi de numirile altei limbi, mai bine să fie ei surluiți pe limba noastră. Și apoi mai e ceva, numirile noastre sunt cu mult mai frumoase ca ale lor. Numirile noastre sunt luate din mediul în care am trăit și trăim, din mijlocul codrului, câmpului dela stele și eroii poveștilor noastre, fără păreche de frumoase. Prin doinele și cântecele noastre de vitejie și haiducie găsim noi numirile »Vultur, Roib, Șoimu«.

Cerința de a ne uni noi Românii pe toate terenele, de a forma o unitate, care să nu poate fi spartă prin nimic, trebuie să ne îndemne spre lăpădarea a tot ce e străin din limbă, port și obicei începând chiar și cu numirile de vite, lucru mic la văz, dar de-o însemnătate indeajuns a întăririi și unității noastre naționale.

Aurel Pop.

Din Lumea largă.

Dela marele sfat pentru pace

ne vin iarăși știri supărătoare. Se pare adevărat, că puterile mari hotărăsc asupra celor mici după cum le taie capul și nu iau în socotință drepturile celor mai mici, ba uneori le chiar jignesc. Așa bunăoară înainte de a se ceti împunerișilor Austriei condițiile păcii, dl Ionel Brătianu a cerut, ca să nu se hotărească nimica în ce privește țările mici înainte de a li-se aduce și lor aceasta la cunoștință. Acest cuvânt al dlui Brătianu a fost ascultat de către cei puternici, dară cu toate acestea se pare, că cei mari hotărăsc ce vreau și nu-și bat capul cu drepturile celor mici. Cei mai mari și mai tari se încred în puterile lor și spun, că ei au făcut să se sfârșească războiul, pe când noi știm, că dacă nu era Sârbia, România și Belgia, astăzi poate că Germanii ar dicta pacea în Berlin și nu împunerișii dela Paris. Ar trebui să nu-și uite de aceasta și credem că nu-și vor uită.

Contrapropunerile Germanilor

sunt deja în mâna celorce conduc marele sfat pentru pace. Ei primesc să nu aibă drept de a ținea mai mult decât 100,000 de soldați, chiar și cu aceea se arată mulțumiți, ca să nu aibă mai multe nave comerciale decât li-se îngăduie. Dară nu se împacă nici decât cu ciuntirea țării lor și cer ca Silezia de sus, Rusia răsăriteană și apuseană precum și orașele Memel și Dantzig să se alipească de țările acelea, în cari vor voi să trăiască locuitorii. Chiar de aceea se roagă să fie întrebat mai înăuntru poporul. Țările biruitoare să-și retragă trupele din Țara Nemțească îndată ce se va iscăli pacea. Să nu trebuiască să plătească mai mult de o sută de miliarde de mărci despăgubire și să plătească douăzeci din ele până în 1926 și apoi în fiecare an cât vor putea până se va șterge datoria. Pe Kaisărul nu vreau să-l dea pe mâna judecătorilor, ci cer să fie judecați toți cel vinovați de izbucnirea războiului, fie nemți, fie francezi ori englezi, iară judecătorii să nu fie oameni pătimiși ci de aceia, cari nu au fost amestecați în războiu.

O știre sosită din Paris anunță, că răspunsul la contrapropunerile germane va urma în 2—3 zile. Ziarul „Liberté” spune, că aceste propuneri sunt obraznice și că cei patru conducători ai marelui sfat pentru pace le vor respinge.

De altă parte ministrul președinte al Angliei, dl Lloyd George, a spus într-o vorbire a sa, că dacă Germanii nu vor iscăli pacea la Versailles o vor iscăli în Berlin, pentru că armatele biruitoarelor vor cuprinde întreagă Germania și-i vor sili la aceasta.

O telegramă mai nouă spune, că răspunsul celor patru conducători ai marelui sfat pentru pace se va da abia în 12 sau 13 Iunie, adevărat după sărbătorile Rusaliilor.

Pacea cu Austria.

Luni în 2 Iunie au predat conducătorii marelui sfat pentru pace împunerișilor Austriei condițiile de pace, cari sunt următoarele: Austria se învoiește să se ștergă pacea rușinoasă dela Brest-Litovsk. Abzice de ori și ce amestec în treburile străine. Intreagă armata de pe mare o pierde și o predă biruitoarelor. Dunărea dela orașul Ulm în jos nu va mai fi nici austriacă, nici ungurească, nici românească ori bulgărească, ci a tuturor. — Austria nu va mai avea ieșirea ei proprie la Marea Adriatică, pentru că Triestul va fi al Italiei, dar va avea drept să-și aducă ori și ce mărfuri peste acest oraș fără de a o împedea cineva. Toate țările locuite de neamuri străine i-se vor lua, așa că va rămânea numai curat nemțească. În 15 zile va trebui să se declare în scris dacă primește ori ba aceste propuneri.

O gazetă din America spune, că Austriecii vor primi toate aceste propuneri, fiindcă știu foarte bine, că ori și ce vor face, nu vor putea câștiga mai mult. Dar telegramele mai nouă arată, că nici Austriecii nu vreau să primească condițiile, ci că vor face ceace au făcut Germanii, adevărat contrapropuneri.

Căderea lui Kun Béla.

O telegramă din Berlin vestește, că căpitanul de marină englez Freeman a trimis o scrisoare (ultimat) către conducătorii bolșevicilor din Budapesta

Kun Béla, în care îl provoacă să abzică în vremea cea mai scurtă, căci altfel armatele puterilor biruitoare vor înainta spre Budapesta. În legătură cu știrea aceasta gazeta nemțească din Viena „Morgen” scrie, că conducătorii bolșevicilor din Budapesta au cerut dela guvernul austriac dreptul, ca să-și așeze familiile lor în Austria. Tot aceasta ar fi cerut-o și fostul ministru președinte al Ungariei, contele Károlyi Mihály.

Înaintarea armatei bolșevicilor unguri în Cehoslovacia.

Toate zările din Cehoslovacia sunt foarte îngrijorate de înaintarea trupelor ungurești în celea mai rodnice părți ale Țării Slovacăști. Comandamentul suprem al armatei Cehoslovaciei a dat un ordin de zi, spunând, că patria este în primejdie, și că prin înaintarea maghiarilor mii de slovaci vor fi expuși răzburării bolșevicilor, cari amenință roadele obținute cu atâtea jertfe prin revoluție.

Puterile aliate nu vor putea părăsi Cehoslovacia, dar le trebuie timp spre a trimite ajutor. Până acum națiunea cehă niciodată nu s'a îndreptat zadarnic către spiritul de jertfe al fiilor săi și astăzi datoria fiecăruia este de a se supune ordinelor cu cea mai mare abnegațiune. Ori câte jertfe ne-ar costa trebuie să respingem pe maghiari.

Din toate știrile zărelor se pare, că primejdia e mare. Se cer ajutoare dela francezi, ofițerii cehi roagă partidele politice să nu se mai hărțuiască acum, când primejdia este atât de mare, iară președintele republicii Cehoslovace, Masaryk, a numit conducător al armatei pe fostul șef al marelui stat major, Pelle. În legătură cu înaintarea trupelor maghiare deputații cehi cer convocarea imediată a adunării naționale. Iară o știre venită din București spune, că cei dela marele sfat pentru pace vor porunci în curând să ocupe Budapesta.

Cruzimile Bulgarilor în Dobrogea.

Dela alipirea Dobrogei către România, adevărat dela 1878 încoace, vechea Românie n'a cruțat nici bani nici trudă numai ca să pună în bună orânduială Dobrogea. A cheltuit vre-o 300 milioane, casă ridică portul de mare dela Con-

stanța și alte multe milioane cu așezarea veteranilor români, ca să înmulțească locuitorii acestui colț de țară Românească

Izbucnind însă în 1916 războiul cu Bulgarii, aceștia ajutati de nemți, turci și unguri, au cuprins Dobrogea. Crezând apoi, că o să fie pe veci a lor au prăpădit și jefuit, au omorât și necinstit tot ce a fost românesc.

Acum fiind și Dobrogea luată din mâna Bulgarilor, guvernul românesc a poruncit unei comisii să statorească pagubele și nelegiuirile bulgărești. Comisia aceasta și-a isprăvit nu de mult lucrările, din cari ese limpede ca lumina soarelui, că bulgarii în Dobrogea necum să se fi purtat omenește, dar nici fiarele sălbatice nu ar fi fost în stare să facă atâtea stricăciune ca ei. Și nu e vorba numai de oastea bulgărească năvălitoare, ci și înșiși bulgarii băștinași, cari cu o furie nelnchipuită s'au năpusit în contra românilor, prăpădind cu foc și sabie gospodăriile românești înainte vreme atât de înfloritoare. Cruzimile săvârșite de bulgari sunt nenumărate. Din ele dăm cetitorilor numai câteva. În satul Aiorceșme din 21 veterani căpi erau statorniciți, astăzi se mai află singur unul, iar în satul Rașova din 33 abia 5. În satul Cantabugeac români și bulgari înainte vreme erau instăriți, astăzi bulgarii au treimii treisuteșezeci capete de vite, iar românilor nu le-a rămas nici de batjocură. Și peste tot se poate constata, că românii din întreagă Dobrogea mai au astăzi 5 la sută din vitele ce le aveau înainte de războiu, pe când bulgarii au 95 la sută.

În cursul cercetărilor s'a mai băgat de seamă că nici o gospodărie bulgară n'a fost atinsă.

...Așa au răsplătit bulgarii bunătatea românilor din 1913, când intrându-le românii în țară nici un firicel de iarbă nu le-ar fi luat fără plată.

O rugare

cătră toți conducătorii
satelor noastre.

Cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns să scoatem aici la Blaj o gazetă scrisă anume pentru popor având între cei ce ne ajută la luminarea poporului pe cei mai de seamă scriitori populari din Blaj și din alte părți. Am făcut și facem tot ce ne stă în putință, ca între grelele împrejurări de astăzi foaia noastră să apară regulat, să se trimită îndată după tipărire în toate părțile României-Mari. Ne luptăm însă cu mari greutate. Tiparul este foarte scump, hârtia ne lipsește și azi-mâine vom fi siliți să apărăm și noi numai pe patru pagini în loc de opt. Posta nu numai că nu ne ajută, dar ne împiedică în încasarea abonamentului, așa că numai noi știm cu câte greutate avem să ne luptăm. Ajutor nu avem de nicăieri, trebuie să trăim din sâul nostru.

Rugăm deci pe toți conducătorii satelor noastre, cărora le place scrisul nostru, să răspândească „Unirea Poporului” printre săteni, să arete de câte ori li-se dă prilej, că noi, cei ce scriem această foaie, ne dăm toată silința ca foaia să fie cât mai bună, ne jertfim toată vremea liberă pentru luminarea poporului nostru și lucrăm numai dintr'un singur îndemn, din dragoste curată. Cuvine-se deci ca dragostea cu dragoste să ni se răspândească. Abonamente ne vin tot meru, dară bani foarte puțini: coasa gazetei e goală goluță, suferă de boală uscată. N'o putem lăsa așa, trebuie să o lecuim, căci altfel perim. Să îndemnăm deci poporul ca din banii, pe cari așa de ușor li câștigă astăzi, să ne trimită și nouă la ceace avem drept, fie prin băncile noastre românești, fie prin poștă, care începând cu 20 Iunie primește și mandate postale.

Să ne dăm bine seama de greutatea cu cari luptă astăzi toate foile, să le sărim întru ajutor, să nu le lăsăm să piară, căci noi, foile românești, am dat nutremântul de lipsă atât satelor cât și orașelor noastre, noi gazetarii români am suferit prin cele femnițe ungurești pentru că un ne-am sfiit a spune adevărul chiar și când era mai primejdios, noi am veghiat zi și noapte pentru că să puteți voi dragi cetitori să vă odihniți neconturbat de nimenea. Nu vă uitați dară nici de noi acum, când suntem mai năcăjiți și când mai mult trebuie să lucrăm la zidirea măreață a României-Mari. Luați pildă dela socialistii ro-

mâni, a căror gazetă din Sibiu „Adevărul” a adunat în cursul unui an tot creștărește nu mai puțin de 23300 cor. și 46 fileri numai dela muncitorii români. Dacă puținii muncitori români au putut-o face aceasta, ce vor putea face milioanele de țărani, pentru a căror fericire lucrăm noi?

O adunare de învățători.

Ieri, a treia zi de Rusalii, aici în Blaj s'au adunat învățătorii din județul Alba de Jos și au povestit năcazurile lor și ale școlii românești. Ridicatu-s'au plângeri, că învățătorul român muncește mai mult și mai greu, și el capătă o plată mai sărăcăcioasă. Au arătat învățătorii cu dovezi, că școala nu poate să înainteze, când învățătorul e îngrijit de ziua de mâine cu ce-și va ținea casa. Și toți știu, că fără școală nu-i luminează între oameni, că școala deschide mintea.

A venit vorba și despre certele între preot și învățător și au arătat învățătorii ce mare rău e pe satul unde e în ceartă preotul cu învățătorul, acolo e țigănie pe care chiar sătenii n'ar trebui s'o rabde. Au zis învățătorii, că la asemenea certuri amândoi sunt de vină și preotul și învățătorul. Numai cât unul are vină mai mare și unul mai puțină și numai oamenii, cari știu să judece drept a cui e vina mai mare, pot face dreptate.

Au vorbit și de acea cum vine câte un om din sat și se bagă tam-nesam în școală, cu pipa în gură și strigă și face larmă și spune că școala el a făcut-o, că el a dus cară de năsip la zidirea ei, deci el are dreptul la ea și nu învățătorul care e venit cine știe de unde. Se spărie bietii copilași, învățătorului i-se acrește sufletu. Au cerut învățătorii să nu se facă deschilnirea, că e școală unită și neunită ci e numai școală românească. Unde sunt într'un sat două, una unită și una neunită, să nu se uite chiorăș una la alta să fie numai o școală bună în locul alor două rele.

Era seara târziu, când s'a împrăștiat adunarea.

Un blăjan.

Un băiețel viteaz.

Astfel numește dl profesor Nicolae Iorga dela București, marele nostru învățat, pe caporalul aviator Ioan Nicolae Romanescu, mort, în mijlocul chiar al aierului pe care-l stăpânea, de nimicitoare explozie a unui obus.

Tânărul de 24 de ani era un student al Universității din București și războiul l'a chemat la sine ca să-și facă datoria. Și războiul i-a făcut plăcere. Când apoi n'am mai avut puterea de a lupta, el a văzut ca puținii alții, el, părăsind Basarabia într'o zi de iarnă, s'a dus pe frontul francez, neavând altă dorință decât să arete aici ce poate. Ce poate el și, prin el, ce poate neamul lui, neamul nostru.

Și de acolo din străini a scris mai multe scrisori draguțe, scrise într'o limbă măiastră, scrise cu focul tinereșc al dragostei de neam. Se vedea din acele scrisori o nesfârșită dorință de fapte și o nesfârșită bucurie de viață.

Marele învățat care a citit aceste scrisori, zice, că aceste frumoase scrisori ar trebui răspândite între cerceții noștri, între elevii școlilor dela noi! Astfel atâția ar putea lua pilda luptei și jertfei dela acest băiețel viteaz.

(După »Neamul Românesc«.)

ȘTIRI.

— **Atragem luarea aminte** a cetitorilor noștri asupra celor scrise în fruntea gazetei noastre de Părintele Dr. Alexandru Nicolescu, învățatul canonic dela Blaj, care este trimisul bisericii unite și al Consiliului Dirigent la Sf. Sa Preafericitul Părinte Papa Benedict al XV. din Roma, și este de câtăva vreme oaspele Înaltpreasfințitului Mitropolit dela Blaj. Îi mulțumim din inimă pentru dragostea pe care o dovedește față de gazeta noastră și-L rugăm să nu-și uite de noi nici în frumoasa Italie.

— **Moartea lui Ioan Bogdan.** Primum din București știria tristă a morții unui vestit om de știință, Ioan Bogdan, fost profesor de limbile slavice și rectorul Universității din Bucu-

rești. Ioan Bogdan, a fost membru al Academiei, Române și cel mai bun slavist al nostru, așa că moartea lui în zilele de acum, când avem mai mare lipsă de oameni mari, înseamnă o pierdere adânc simțită pentru știință și pentru neam.

— **Bucuria Francezilor.** Zilele aceste se întorc în Franța steagurile luate de Nemți în 1870. Generalul Niox, împreună cu câte o delegație din regimentele, ale cărora au fost aceste steaguri, vor alcătui garda de cinste care va lua în primire steagurile.

— **Dușmănie între Chinezii și Japonezi.** Ziarele aduc știrea, că în China s'a pornit o puternică mișcare contra Japonezilor. Năile japoneze sunt oprite să-și descarce mărfurile, iar de celea descărcate nu vrea să se atingă mână de Chinez. În orașul Vuhu, cică ar fi fost uciși o mulțime de japonezi.

— **Apucătură isteasă.** Unui crișmar din Paris ce i-a trznit prin gând? Pe fruntea crișmei a pus o tablă, pe care erau zugrăvite cuvintele următoare: »Oricine bea la mine un pahărel de rachiu, capătă o țigară«. Publicul, care a dat năvală după aceasta crișmei, a fost atât de numărös cât a întrecut toate așteptările și socoțile crișmarului isteș. Năcazul a fost, că bietul crișmar a murit 2 zile după aceea.

— **Intrecere.** Dintre popoarele, cari chiar și în plinul războiului au făcut câștigurile cele mai frumoase sunt englezii și mai ales americanii. Americanii aceștia în cursul războiului au luat din cercul de lucrare al negoțului englezesc următoarele state: China, Japonia, Canada, Mexico, Chile, Argentina, Australia, Cuba și Brazilia, — ba chiar și în Anglia au început să se răspândească fabricatele americane. Imprejurarea asta li supără mult pe Englezi, scriu despre ea și se sfătuiesc intruna, dar deocamdată nu știu ce ținută să iee împotriva ei, decât să se pună și mai cu deadinsul pe lucru.

— **Pierderile aviației franceze.** S'a publicat zilele acestea statistica pierderilor ce le-a avut aviația franceză, dela începutul războiului până acum. Dela 4 August 1914 și până la 11 Noembrie 1918 pierderile dela front au fost 1945 piloți (zburători) morți, 1461 dispăruți de-a căror moarte nu mai încapă îndoială, și 2922 răniți. În lăuntrul țării au murit 1927, așa pierderile zburătorilor francezi se urcă la 7757 inși. Dacă socotim, că peste tot au fost 12919 zburători, ne pntem da ușor seama, cât de mari au fost pierderile aviației franceze.

— **O sărbătoare școlară frumoasă** au ținut Luni după prânz cei 15 învățători și învățătoare, cari în Sâmbăta Rusaliilor au făcut cele din urmă examene la școala de dascăli a Blajului și și-au câștigat diploma de învățători. S'au adunat adevărat la otelul Moldovan, au invitat pe profesorii lor și și-au luat rămas bun dela ei mulțumindu-le pentru multele și frumoasele învățături pe cari le-au primit dela dâșii. A fost o adevărată sărbătoare înduioșătoare această întrunire, la care am văzut lacrimi de fericire și de mulțumire atât în ochii profesorilor cât și a elevilor. Profesorii se bucurau, că au avut așa învățăcei buni, cum nici odată nu au mai avut în cei 54 de ani de când stă această școală de dascăli în Blaj, pentru că nici odată nu s'au dat diplome atât de bune, iară elevii și elevele erau fericți și ei că au avut așa dascăli buni. A și spus-o aceasta într-o preafrumoasă cuvântare Domnișoara Emilia Coltor, iară bătrânul om de inimă, care este directorul școlii, dl Ioan F. Negruțiu, înduioșat până la lacrimi le-a poftit scumpilor elevi și eleve spor și însuflețire în greua muncă care-i așteaptă în ogorul înțelenit al învățământului.

A urmat apoi o veselie cu cântece frumoase cântate de glasurile de filomelă ale nouălor dascălițe și o declamare măiestră a Dșoarei Eleonora Ciora. Indestulți și fericți, dar înduioșăți de ceasul greu al despărțirii, s'au împraștiat apoi profesori și elevi hotărându-se că peste 10 ani se vor întâlni iarăși în acest orașel mic dar luminat, care este Blajul.

— **Bucătăreasă decorată.** Regele Belgiei a decorat cu crucea de război pe-o bucătăreasă, care nu numai că nu a fost la front, dar poate nici de războiu n'a auzit. În schimb însă vrednicia ei e atât de mare, ca a unui soldat de tranșee. A scăpat anume dela prinsoare și prin aceasta dela moarte pe stăpână-sa, care ducea gazete de propagandă în Belgia, prin ce a contribuit mult la susținerea însuflețirii în poporul belgian supus de nemți.

— **Aeroplan nou.** Sburătorul francez Rene Fouck, iși bate capul să iscodească un nou fel de aeroplan. Are nădejde, să se înalțe cu acest aeroplan la 10 kilometri dela pământ, întrecând astfel pe toți sburătorii.

— **Din Mongolia.** Din această țară a Asiei ne vine știrea, că guvernul a hotărât să poruncească a umbla prin țară întreagă automobilele (motoarele) ca să se dedee cu ele populația. Căci în multe părți, mongolii crezând, că automobilele sunt

niște fiare sălbatice, le atacă cu ce le vine în mână, ba chiar și cu foc de pușcă.

— **Sopărarea Neamțului.** Ministrul de războiu al Germaniei crede, că cea mai dureroasă parte a tratatului de pace este aceea, în care se dă drept aliaților să controleze armata germană. Sărmanul ministru, trebuie că-i tare scurt la minte! Nu-și aduce aminte, că Nemții tocmai acest lucru l-au cerut dela Români.

Regina vine în ajutorul tuberculoșilor. Buna noastră Regină a înființat o societate cu scopul de a veni în ajutor tuberculoșilor. Consiliul acestei societăți prezidat chiar de M. S. Regina Maria a hotărât să se facă în ziua de 6 Iunie c. o colectă pentru strângerea fondurilor necesare. În toate județele se vor înființa pentru acest scop comitete compuse din prefectul județului, primarul orașului, comandantul garnizoanei, parohul și învățătorul, medicul județului și al orașului precum și 3 doamne.

— **Un apropiat guvern Național în România-Mare.** Din București ne vine știrea, că Majestatea Sa Regele Ferdinand a primit ieri într-o lungă audiență pe primul ministru Ferichide. Aceasta se aduce în legătură cu retragerea guvernului liberal de sub conducerea dlui Brătianu. În cazul acesta s'ar forma un guvern național compus din toate partidele Țării.

— **Moartea unui om de bine.** La Brăila, în România — veche, a murit zilele trecute un om bogat cu numele Dumitru Ionescu. El a avut o avere mare, de peste trei milioane de lei, din care 400.000 de lei a lăsat rudeniilor sale, iară două milioane și 600.000 de lei orașului său Brăila, în care s'a născut ca băiat sărac, a trăit, a muncit, s'a îmbogățit și a și murit. Răposatul D. Ionescu era născut din părinți transilvăneni.

Dorim ca pilda lui să aibă cât mai mulți urmași.

— **Apostolat.** Misionarii (adevărați preoți catolici) răspândesc credința adevărată în toate părțile lumii. Războiul a împușinat numărul lor, căci mulți au fost chemați înapoi în țările lor, ca să ia loc în rândurile armatei; pe lângă aceasta și moartea seceră, printre dâșii. În anul 1916 au murit 213 misionari: 5 episcopi și 208 preoți: Dintre episcopi doi erau francezi, unul italian, unul dalmat, unul german. Dintre preoți 104 erau francezi, iar restul de alte naționalități. Cei mai bătrâni erau doi preoți născuți în 1827, cari lucrau în Canada: unul era francez, altul canadian.

— **Garami și Károlyi în Versailles.** Ziarul „Dimineața” din București aduce vestea, că guvernul bolșevist din Budapesta e gata să-și dea abdicarea și să lase în locul lui pe Garami Ernő, care a fost ministru de comerț. Tot foaia aceasta vestește, că cei dela marele sfat pentru pace au chemat pe acest Garami și pe fostul ministru-prezident Károlyi Mihály la Versailles, pentru ca să poată da deslușiri despre stările din Ungaria.

Ursul și mierea fierbinte.
Pilduire

Un craiu poftise pe mai mulți prietini la masă. După pace sfârși masa, ieși cu dâșii pe un cerdac (târnaț) spre a-i mai laveseli. În mijlocul curții se puse blid mare cu miere foarte fierbinte și apoi se dădu drumul unui urs, care îndată ce simți miros de miere, se repezi la blid dar își fripse botul rău de tot. Urlând de durere aleargă spre fundul curții. Dar după puțin timp veni iarăși înapoi și sorbi din miere. Se fripse din nou, însă acum nu merse atât de departe. Astfel își urmări jocul acesta până când mănca toată mierea și la urmă pieri. — Cam tot așa fac și oamenii stăpâniți de o patimă oarecare. Când

păcatul își arată urmările sale cele rele, omul fâgăduiește sus și tare că de acum se va lăsa de dâșul, dar mai târziu lasă să fie târât în noroiu. Cu cât mai des păcătuiește, cu atât mai slabă devine voința lui și cu atât mai mică împotrivirea. Urmand tot așa mai departe își aduce cu timpul ruina trupului și veșnica moarte a sufletului.

Deaceea să luptăm cu toată puterea împotriva patimilor noastre îndată dela început și să nu le lăsăm să devină stăpâne, căci almintre mai târziu va fi foarte greu să scăpăm de dâșele. (Spirago).

Posta Redacției.

Ioșif Ilie Cohariu în Zlatna. Îți mulțumim pentru dragostea pe care o porți foii noastre. Incepând cu numărul de astăzi trimitem la adresa D-Tale 2 numeri. Ni-ar părea bine dacă și alți cetitori ar face asemenea D-Tale și ar depune la bancă prețul foii.

Poezia trimisă nu o putem publica. *Ariton Oprinsa.* Nici poezia D-Tale nu o putem publica, pentru că prea vorbești cu ură împotriva unui neam întreg. Și noi suntem creștini și trebuie să iubim și pe dușmanii noștri, după cum ne-a poruncit Hristos Mântuitorul.

Ioan Nistor Desmirceanul. Ideea e foarte bună, dară nu ai lucrat-o destul de bine. Pune-te însă pe lucru și nu peste mult credem, că poeziile D-Tale vor putea vedea lumina tiparului.

Număr cenzurat de Iuliu Maior.

Societatea ocrotirea orfanilor din războiu, secția regională Sibiu.

Înștiințare.

În Sept. 1919 se va deschide în Cluj un Institut cu menirea de a forma *Surori de ocrotire*, cari vor fi îndrumătoarele poporului nostru în igiena căsii, combaterea boalelor infecțioase, îngrijirea mamei și a primului născut. Ele, prin sfat și fapt, vor crește tineretul la traiu trupesc și sufletesc sănătos.

Cursul va ține un an. Regimul Institutului este *Internat*. Surorile vor fi crescute pe spesele Statului și după absolvirea cu succes a Cursului vor fi funcționare de Stat. Se primesc de preferință fete și femei între 20—40 ani, având 4 clase civile ori secundare (în cazuri excepționale și mai puțin). Studentele, ce se vor distinge vor fi trimise în străinătate unde își vor îmbogăți cunoștințele.

Cererile de înscriere se adresează dimpreună cu actele și certificatele candidatei la *Rezortul Ocrotirilor Sociale, strada Friedenfels 16, Sibiu*, până la 15 August a. c. Cererile intrate până acum se mențin. Candidatele sunt rugate să se prezinte personal, în măsura posibilului. Orele de oficiu sunt 11—12 a. m. 3—6 p. m.

Medicii, preoții, învățătorii și alți intelectuali sunt rugați să facă propagandă pentru această cauză.

Dr. Iuliu Moldovan m. p.
secretar general.

Sanda Dr. I. Mateiu m. p.
consilieră.

Cărți pentru popor:

1. **Versuri și Căntece din Război**, adunate și întocmite de A. Melin.

Cuprinde versuri frumoase din marele război, suferințele și dorurile soldaților și ale celor rămași acasă. Prețul: 60 fl.

2. **Copiii în Război**, povestiri duioase de Al. Ciura, A. Melin și Tomia Cocîșiu. Prețul: 60 fl.

3. **Sămânța Viitorului**, îndemnuri pentru părinți de Alexandru Lupeanu. Carte foarte prețioasă și limpede, care arată părinților cum să-și crească copiii, spre bucuria și folosul lor și al neamului. Prețul: 60 fl.

De vânzare la **Librăria seminarială, Blaj.**

Cețiți „**UNIREA POPORULUI**”

TRAIAN NOVAC

Prăvălie de modă și baccante

BLAJ, Str. Regina Maria colț cu Piața Inocențiu M. C.

Mare asortiment de:

Zefir, Cretoane, Pânzării,
Ciorapi,

Cafea cu boane,
Surogat frank,

Lumini,

BONBOANE.

Se vinde în mare și mic.

MARE DEPOSIT DE **ICOANE SFINTE**
de ale distinsului prof. Flaviu C. Domșa, Blaj.

TIPOGRAFIA

SEMINARIULUI TEOLOGIC GR. CAT. BLAJ

□ □ FONDATĂ ÎN ANUL 1754. □ □

Execută: ZIARE, REVISTE, CĂRȚI BISERICESTI, MANUALE DIDACTICE, CĂRȚI LITERARE, AFISE, BILANȚURI, NOTE, ANUNȚURI, BILETE. □ TOT FELUL DE TABELE etc. etc.

Toate produsele tipografice să tipăresc cu cele mai bune caractere de litere și cu cele mai fine cerneluri de tipar dela renumitele fabrici din Paris, avute în cantitate mai mare înaintea războiului mondial.

Comandele se execută grabnic.

Librăria Seminarială din Blaj

are un DEPOSIT de CĂRȚI BISERICESTI și ȘCOLARE
cu propria Editură.

Cărți din toate ramurile literaturii române.

Cele mai noi Produse literare apărute în cursul războiului. Tot ce a apărut până acum în România veche.

Are tot soiul de REQUISITE de SCRIS și de ȘCOALĂ.